

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради Бердянського
державного педагогічного університету
від 15.08.2022 р., протокол №1

Модуль 2. Навчання аудіювання, читання, письма, говоріння англійською мовою
(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

Спеціальність

014 Середня освіта

(шифр і назва спеціальності)

Предметна спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)

Освітня програма Середня освіта (англійська мова і література)

(назва освітньої програми)

Факультет

філології та соціальних комунікацій

(назва факультету)

Бердянськ, 2022

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Модуль 2. Навчання аудіювання, читання, письма, говоріння англійською мовою» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і література) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови), спеціалізації 014.021 англійська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є особливості навчання аудіювання, читання, письма, говоріння англійською мовою в ЗЗСО.

Міждисциплінарні зв'язки: англійська мова, педагогіка, психологія, методика навчання фонетика, граматики та лексики англійською мовою, психологічні чинники навчання англійської мови, організація освітнього процесу: планування, робота класу, робота з навчальними матеріалами та оцінювання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Модуль 2. Навчання аудіювання, читання, письма, говоріння англійською мовою» є забезпечення основ методичної підготовки здобувачів вищої освіти до реалізації професійних функцій учителя англійської мови (АМ), а саме:

- навчання іноземної мови: формування в учнів іншомовної компетентності в аудіюванні, читанні, письмі, говорінні англійською мовою;
- науково-методичної та організаційно-методичної роботи з упровадження в освітній процес нових інформаційних технологій навчання іноземних мов;
- навчально-методичної роботи, зокрема з вивчення, узагальнення та розповсюдження нових методів навчання АМ.

Удосконалення методичної підготовки майбутнього вчителя відбувається в процесі написання курсових робіт, на педагогічній практиці, на заняттях курсів за вибором.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- 1) розкриття основних компонентів теорії сучасного навчання англійської мови в аспекті розвитку чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання та письма) в закладах загальної середньої освіти;
- 2) на базі одержаних теоретичних знань розвиток у здобувачів творчого методичного мислення, яке допоможе у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають в освітньому процесі з АМ у школі;
- 3) формування методичної компетентності здобувачів (адаптація та створення різнорівневих завдань, спрямованих на формування, розвиток та контроль чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання та письма) в закладах загальної середньої освіти, застосування різних форм контролю та отримання зворотного зв'язку від здобувачів середньої освіти; управління класом тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач буде **знати:**

- 1) сучасні мовні норми та лексику класно-урочного вжитку;
- 2) психолінгвістичні закономірності формування іншомовних навичок і вмінь;
- 3) цілі формування компетентності в аудіюванні, читанні, говорінні, письмі в учнів закладів загальної середньої освіти;
- 4) фактори впливу на формування компетентності в діалогічному/монологічному мовленні, аудіюванні, читанні, письмі;
- 5) етапи формування компетентності в діалогічному/монологічному мовленні, аудіюванні, читанні, письмі;
- 6) систему вправ і завдань для формування компетентності в діалогічному/монологічному мовленні, аудіюванні, читанні, письмі;
- 7) засоби формування компетентності в діалогічному/монологічному мовленні, аудіюванні, читанні, письмі;
- 8) контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному/монологічному

мовленні, аудіюванні, читанні, письмі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач буде **вміти**:

- 1) проводити спостереження й аналізувати відвідані уроки;
- 2) аналізувати й узагальнювати досвід учителів, вивчати методичну літературу і теоретично осмислювати освітній процес;
- 3) здійснювати методичний аналіз мовного та мовленнєвого матеріалу з метою прогнозування труднощів його засвоєння;
- 4) усвідомлювати характер помилок учнів;
- 5) адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до вимог програми та можливостей учнів;
- 6) визначати конкретні цілі та етапи фрагменту уроку з навчання діалогічного/монологічного мовлення, аудіювання, читання, письма АМ;
- 7) обирати ефективні прийоми досягнення цілей;
- 8) визначати типи вправ і завдань, послідовність їх виконання;
- 9) складати фрагменти окремих уроків і серії уроків, організовувати виконання накресленого плану;
- 10) забезпечувати мовленнєву діяльність (МД) учнів відповідно до плану уроку;
- 11) раціонально поєднувати колективні й індивідуальні форми роботи;
- 12) проводити навчальні ігри, застосовувати прийоми активізації мовленнєвої та розумової діяльності учнів;
- 13) визначати об'єкти контролю МД учнів;
- 14) проектувати і створювати необхідну наочність, методично грамотно її використовувати.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ЗК 2. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.</p> <p>СК 1. Здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі.</p> <p>СК 2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.</p> <p>СК 3. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та</p>	<p>ПРН 1. Знати принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 2. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.</p> <p>ПРН 3. Уміти добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРН 4. Уміти організовувати освітній процес у закладі освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працювати в команді (педагогічному колективі закладу освіти, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРН 5. Знати і розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й</p>

<p>здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>СК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови і зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.</p> <p>СК 7. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять з англійської мови і зарубіжної літератури.</p> <p>СК 8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії зарубіжної літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.</p>	<p>сучасності.</p> <p>ПРН 12. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРН 13. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 14. Уміти учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію</p>
--	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Методика формування ІК в аудіюванні.

Загальна характеристика компетентності в аудіюванні. Цілі формування компетентності в аудіюванні. Види аудіювання. Вимоги до аудіоматеріалів. Етапи формування компетентності в аудіюванні. Система вправ і завдання для формування компетентності в аудіюванні. Засоби формування компетентності в аудіюванні. Онлайн ресурси та інструменти для формування компетентності в аудіюванні. Контроль рівня сформованості компетентності в аудіюванні.

Тема 2. Формування ІК в діалогічному мовленні.

Загальна характеристика іншомовної компетентності в діалогічному мовленні. Фактори впливу на формування компетентності в діалогічному мовленні. Цілі формування компетентності у діалогічному мовленні в учнів основної і старшої школи. Типи діалогів. Етапи формування компетентності в діалогічному мовленні. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності у діалогічному мовленні. Засоби формування компетентності у діалогічному мовленні. Контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні.

Тема 3. Формування ІК у монологічному мовленні.

Загальна характеристика іншомовної компетентності в монологічному мовленні. Фактори впливу на формування компетентності в монологічному мовленні. Цілі формування компетентності у монологічному мовленні в учнів основної і старшої школи. Типи монологів. Етапи формування компетентності у монологічному мовленні. Підсистема вправ і завдання для формування компетентності у монологічному мовленні. Засоби формування компетентності у монологічному мовленні. Контроль рівня сформованості компетентності у монологічному мовленні.

Тема 4. Методика формування ІК у читанні.

Загальна характеристика компетентності у читанні. Фактори впливу на формування компетентності у читанні. Цілі формування компетентності у читанні в учнів основної і

старшої школи. Види читання. Вимоги до текстів для читання. Етапи формування компетентності у читанні. Система вправ і завдання для формування компетентності у читанні. Засоби формування компетентності у читанні. Контроль рівня сформованості компетентності у читанні.

Тема 5. Методика формування ІК у письмі.

Загальна характеристика компетентності у письмі. Фактори впливу на формування компетентності у письмі. Цілі формування компетентності у письмі в учнів основної і старшої школи. Типи письма і жанри писемного спілкування. Етапи формування компетентності у письмі. Система вправ і завдання для формування компетентності у письмі. Засоби формування компетентності у письмі. Контроль рівня сформованості компетентності у письмі.

Тема 6. Особливості парної та групової роботи на уроках англійської мови.

Кооперативне навчання Кагана. Основні стратегії кооперативного навчання. Способи та принципи об'єднання здобувачів середньої освіти в групи та пари. Загальні принципи роботи у великих та малих групах. Розвиток мовленнєвої компетентності здобувачів за допомогою групової роботи. Розвиток критичного мислення за допомогою групової роботи. Особливості роботи з великими класами. Створення завдань для групової роботи. Принципи оцінювання парної та групової роботи.

3. Рекомендована література

Основна

1. Методика викладання англійської мови: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод І. В. Умань: Візаві, 2018. 65 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5–9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова. 2017. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>
4. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10–11 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова. 2018–2019. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
5. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за редакцією Ніколаєвої С. Ю. Ірпінь: Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.
6. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. Provisional edition, Council of Europe, 2017. 230 p. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors2018/1680787989>

Допоміжна

1. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 206 с.
2. Книга вчителя іноземної мови: довідково-методичне видання / Упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. Харків: ТОРСІНГ ПЛІУС, 2005. 240 с.
3. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої та М. Т. Солов'я. Київ: Ленвіт,

2002. 356 с.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. Київ: Ленвіт, 2000. 126 с.
  5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
  6. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів. Навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти / Т. Є. Єременко, О. М. Трубіцина, І. О. Лук'янченко, А. А. Юмрукуз. Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2018. 201 с.
  7. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої і В. В. Черниш. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.
  8. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посібник. Вид. 2-е, доп. і переробл. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2004. 360 с.
  9. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Київ: Ленвіт, 2005. 208 с.
  10. Салюк Богдана, Школа Ірина. Цифровий сторітелінг у навчанні англійської мови здобувачів вищої освіти. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип.2. Бердянськ : БДПУ, 2022. С.375-385.
  11. Harmer Jeremy. Essential Teacher Knowledge. Core concepts in English Language Teaching. Pearson Education Limited 2012. 287 p.
  12. Kagan S., High J. Kagan structures for English Language Learners. ELS magazine. July/August 2002. P. 10-12.
  13. Saliuk Bohdana, Shkola Iryna. Enhancing Students' Speaking Skills by using Digital Storytelling in Teaching English Language at the University. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип.3. Бердянськ : БДПУ, 2022. С.370-375.
  14. Shkola I. Language Teaching through critical thinking // Творчі підходи та методи викладання іноземних мов: матеріали IV Міжнародного науково-практичного семінару (30-31 жовтня 2012 р.) : збірник тез. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2012. С. 180-181
  15. Shkola I. The method of debates: a teaching strategy for developing competence in communication and critical thinking. Творчі підходи та методи у викладанні іноземних мов : матеріали III Міжнародного науково-практичного семінару (26–27 травня 2011 р.) : збірник тез. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2011. С. 172–174.
  16. The Monster book of Language Teaching activities. Office of English Language Programs, Bureau of Educational and Cultural Affairs, U.S. Department of State. 2019. 292 p.
  17. Wilson JJ. How to teach listening. Pearson Education Limited 2008. 192 p.

Інтернет-ресурси

Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

Ресурси для навчання англійської мови, архіви уроків (початкова, основна, старша школа):

<http://www.esl-library.com/index.cfm?PageId=1>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/teaching-kids>

<http://www.englishpage.com/>

<http://www.oup.com/elt/teachersclub/?cc=global>

<http://www.macmillanenglish.com/BlankTemplate.aspx?id=28164>

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59454>

<http://www.teachingenglish.org.uk/>

<http://developingteachers.com/>
<http://www.teachingenglish.org.uk/try/resources/quizzes>
<http://freelanguage.org/>

Сценарії уроків та позакласних заходів з іноземних мов на фестивалі педагогічних ідей «Відкритий урок»:

<http://festival.1september.ru/subjects/10/?subject=10>

BBC Learning English:

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/business/talkingbusiness/index.shtml>

<http://www.bbc.co.uk/ukrainian/learningenglish/>

Повнотекстові версії «Газети для тих, хто викладає та вивчає англійську мову»:

<http://eng.1september.ru/engarchive.php>

З досвіду навчання лексики, граматики, фонетики (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=58111>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/e-lessons/e-lessons.htm>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/pronunciation>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/Dictionaries-and-Encyclopedias>

<http://www.oup.com/elt/global/products/livinggrammar/>

З досвіду навчання аудіювання, говоріння, читання, письма (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59392>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/dictations/dictations.htm>

<http://www.nadasisland.com/writing/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/skills>

<http://iteslj.org/Techniques/Leong-Dictation.html>

Формування іншомовної соціокультурної компетентності:

<http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>

<http://iteslj.org/Techniques/Kodotchigova-RolePlay.html>

<http://iteslj.org/Techniques/Chou-Compliments.html>

4. Методи навчання: лекція, метод проблемного викладення матеріалу, евристична бесіда, дискусія, проектний метод, професійно орієнтована гра.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання.

Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)